

Az egyszerűsített vállalkozói adó 2010. évi legfontosabb szabályai

Az egyszerűsített vállalkozói adó (továbbiakban: eva) az általános forgalmi adóval együtt számítva 25 millió forintot meg nem haladó éves bevételt elérő adózók számára kínál választási lehetőséget annak érdekében, hogy nyilvántartási kötelezettségeik egyszerűsödjenek és egyben adóterhelésük is mérséklődjön. Az adózó az evával összefüggő adókötelezettségeinek teljesítése során elsősorban az eva-törvény¹ rendelkezéseit köteles alkalmazni, de – más adónemekhez hasonlóan – az Art.² előírásait is figyelembe kell vennie.

Az eva hatálya alá bejelentkezhet³

- az egyéni vállalkozó (az Evtv.⁴ szerint egyéni vállalkozóként nyilvántartott személy⁵, a közjegyző, az önálló bírósági végrehajtó, az egyéni szabadalmi ügyvivő, az ügyvéd (kivéve, amennyiben az ügyvédi tevékenységet ügyvédi iroda tagjaként vagy alkalmazott ügyvédként folytatja), a magán-állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemély);⁶

A 2009. évi CXVI. törvény 136. §-a 2010. január 1-től hatályon kívül helyezte az eva-törvény 21. § (1) bekezdés g)-h) pontját.

Miután az Evtv. hatálya 2010. január 1-jétől kiterjed a gyógyszerészeti magán-tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel rendelkező magánszemélyre, ezért az eva-törvényben – az egyéni vállalkozó fogalma alatt – ennek külön felsorolása nem szükséges. Hasonló okok miatt került ki az európai közösségi jogász is a felsorolásból, mivel ezt a tevékenységet az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény alapján csak ügyvéd folytathatja.

- az egyéni cég⁷;
- a jogi személyek közül a korlátolt felelősségű társaság, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, a végrehajtói iroda, az ügyvédi iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda, a közjegyzői iroda és az erdőbirtokossági társulat;
- a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, azaz a betéti társaság és a közkereseti társaság.

Az eva a következő adónemeket váltja ki:

- **egyéni vállalkozók esetében:**
 - a vállalkozói személyi jövedelemadót és a vállalkozói osztalékalap utáni adót vagy (kivéve az evás időszakot megelőzően érvényesített olyan kedvezmények utáni adó összegét, amelyet amiatt kell megfizetnie az adózónak, mert a kedvezmény érvényesítéséhez rendelt feltételeknek nem felelt meg) átalányadót, valamint az adóalany az adóévre nem köte-

¹ Az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: eva-törvény).

² Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.).

³ Eva-törvény 2. § (2) bekezdés.

⁴ Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evtv.).

⁵ Az egyéni vállalkozók nyilvántartása (Evtv. 11-14. §).

⁶ Eva-törvény 21. § (1) bekezdés.

⁷ Az Evtv.-ben egyéni céggént meghatározott jogalany

les a személyi jövedelemadóról bevallást benyújtani, ha arra a szja-törvény⁸ szerint kizárólag egyéni vállalkozói jogállása miatt lenne kötelezett⁹;

- az általános forgalmi adót (kivéve: az V. részben ismertetett eseteket).
- **a jogi személyek és jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, egyéni cégek esetében:**
 - a társasági adót (kivéve: a kis- és középvállalkozási adóalap-kezdmény és egyéb kedvezményi feltételeknek való evás időszakban előforduló meg nem felelés esetén, lásd a 1043-as bevallást);
 - a tagnak juttatott osztalék utáni személyi jövedelemadót;
 - a vállalkozásból kivont jövedelem utáni személyi jövedelemadót;
 - az általános forgalmi adót (kivéve az V. részben ismertetett eseteket).

I. Bejelentkezés és az azzal kapcsolatos nyilatkozatok

I. 1. Az evát választó új adózók bejelentkezése

Az eva-törvény hatálya alá a feltételeknek megfelelő új adózók az adóévet megelőző év december 20-áig jelentkezhetnek be az erre rendszeresített külön nyomtatványon¹⁰. A bejelentését az adózó december 20-áig minden kötelezettség nélkül írásban visszavonhatja.

A bejelentkezési határidő jogvesztő, így a határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye.¹¹

A leírtak a gyakorlatban azt jelentik, hogy amennyiben például egy egyéni vállalkozó december 10-én bejelentkezik, majd a bejelentését december 18-án írásba visszavonja, akkor ezt jogszerűen megteheti.

Ugyanakkor a bejelentés visszavonására december 20-át követően már nincs lehetősége, éppen úgy, mint arra sem, hogy a bejelentését az említett időpont után tegye meg. A bejelentést követő évben az egyéni vállalkozót az adóhatóság az első esetben eva-adóalanyként tartja nyilván, míg az utóbbi esetben az adókötelezettségét az szja-törvény alapján kell teljesítenie.

A bejelentés akkor tehető meg, ha az adózó már a bejelentés időpontjában megfelel az adóalanyiság választásának és az adóalanyiság évére vonatkozó valamennyi feltételnek, valamint nincs az állami adóhatóságnál, vámhatóságnál, önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása. E tényekről a bejelentkezés alkalmával az arra rendszeresített nyomtatványon nyilatkozni kell.

A már az eva-törvény hatálya alá tartozó adóalany nem köteles minden évben bejelentést tenni, ha továbbra is az eva szerint kíván adózni, ilyen esetben az állami adóhatóság az adóalanyt továbbra is adóalanyként tartja nyilván.

⁸ A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: szja-törvény).

⁹ Eva-törvény 17. § (3) és (5) bekezdés.

¹⁰ Az adózó bejelentkezését a T103-as, illetve a T203-as nyomtatványon teheti meg. Az eva-törvény hatálya alól való kijelentkezni szintén ezeken a nyomtatványokon lehet.

¹¹ Eva-törvény 10. § (1) bekezdés.

Az adózóra az adóévben nem lehet az eva-alanya vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni, ha a bejelentkezését jogszerűen nem tehette volna meg, vagy a kijelentkezést jogszerűtlenül nem tette meg.¹²

A jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok (közkereseti társaságok és betéti társaságok) és a korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cégek választhatnak, hogy a nyilvántartásaikat a számviteli törvény¹³ szabályai szerint a kettős könyvvitel rendszerében, vagy az eva-törvény bevételi nyilvántartásra vonatkozó szabályai szerint vezetik. Erről a választásról az adóalanyiség választásának időpontjáig nyilatkozni kell, az nem változtatható meg, és nem is vonható vissza az adóalanyiség időszaka alatt. A jogi személyeknek a kettős könyvvitel rendszerében kell teljesíteniük nyilvántartási kötelezettségüket.¹⁴

I. 2. Adóalanyiség megszűnése¹⁵

Amennyiben az adóalany a következő adóévben már nem kíván az eva szerint adózni, akkor ezt december 20-áig az erre a célra rendszeresített nyomtatványon jelentheti be az állami adóhatóságnak, azonban az említett időpontig a bejelentését írásban visszavonhatja.

Az adóalany köteles a bejelentést megtenni, ha december 20-án nem felel meg az eva-törvényben meghatározott bármely feltételnek, vagy az állami adóhatóságnál, a vámhatóságnál, az önkormányzati adóhatóságnál nyilvántartott adótartozása van.

Az eva-törvény hatálya alá tartozó adózónak csak akkor kellett nyilatkozatot tennie a 2010. évre, ha:

- nem felelt meg az eva-törvényben meghatározott választási feltételek valamelyikének, és emiatt ki kellett jelentkeznie az eva hatálya alól, vagy
- nem kívánta ezt az adózási módot fenntartani

Az eva alanyiség megszűnését lásd részletesebben a VII. részben.

II. Az adóalanyiség választásának feltételei

Az evás adóévet megelőző naptári évre és az azt megelőző adóévre vonatkozó feltételek

Az adóalany akkor teljesítheti adókötelezettségét az eva-törvény rendelkezései szerint, ha az adóévet (2010. évet) megelőző naptári évben és az azt megelőző adóévben (2008. évben és a 2009. évben)

- egyéni vállalkozóként folyamatosan végezte a tevékenységét, azzal, hogy a folyamatos tevékenység végzésére és a bevétel elérésére irányuló feltétel nem vonatkozik arra az egyéni vállalkozóra, aki a tevékenységét vagy szolgáltatását szü-

¹² Eva-törvény 10. § (6) bekezdés.

¹³ A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: számviteli törvény).

¹⁴ Eva-törvény 4. § (2)-(3) bekezdés.

¹⁵ Eva-törvény 10. § (3)-(4) bekezdés.

netelteti, továbbá arra, aki a családok támogatásáról szóló törvényben¹⁶ meghatározott gyermekgondozási segélyben vagy a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló törvényben¹⁷ meghatározott gyermekgondozási díjban részesül;¹⁸

- a jogi személy és a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és az egyéni cég nem alakult át (ideértve a kiválást és a beolvadást is), valamint a jogi személyben, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságban egyéni cégben (az öröklést kivéve) új tag (új tagok együttesen) nem szerzett (szereztek) 50 százalékot meghaladó szavazati jogot biztosító részesedést;
- az adóhatóság nem rendelte el jogerősen számla vagy nyugtaadási kötelezettség ismételt elmulasztása miatt mulasztási bírság kiszabását;
- 2008-ban és 2009-ben az áfatörvény¹⁹ szerint nem volt kötelezett a használt ingóságokra, műalkotásokra, gyűjteménydarabokra és régiségekre vonatkozó vagy az utazásszervezési szolgáltatásra vonatkozó különös adózási szabályok alkalmazására;
- nem állt végelszámolás, bíróság által jogerősen elrendelt felszámolás hatálya alatt;
- az egyéni vállalkozó az általa végzett termékértékesítés, vagy szolgáltatásnyújtás alapján bevételt, a jogi személy, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és az egyéni cég a számviteli törvény előírásainak megfelelően árbevételt (vagy annak megfelelő bevételt) számolt el.²⁰

Az előzőeken túlmenően az a személy lehet az eva alanya, akinek/amelynek

- az adóévet megelőző második adóévben éves szintre átszámított összes bevétele a 25 millió forintot nem haladta meg;
- az adóévet megelőző adóévben ésszerűen várható éves szintre átszámított összes bevétele a 25 millió forintot²¹ nem haladja meg.²²

Az evás adóalanyiság választásának további feltételei:

- ha az adóalany ésszerűen várható bevétele az adóévben a 25 millió forintot nem haladja meg és
- az evás adóévben nem folytat:
 - a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló törvény hatálya alá tartozó tevékenységet;
 - a vámjogszabályokban meghatározott közvetett képviselői tevékenységet
- belföldi pénzforgalmi bankszámlával rendelkezik.²³

A jogi személy, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és az egyéni cég – az előzőeken túlmenően – csak akkor lehet az eva alanya, ha az adóévben

¹⁶ Az 1998. évi LXXXIV. törvény.

¹⁷ Az 1997. évi LXXXIII. törvény.

¹⁸ Eva-törvény 2. § (8) bekezdés.

¹⁹ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: áfatörvény).

²⁰ Eva-törvény 2. § (3) bekezdés.

²¹ A 2009. év vonatkozásában az összeghatár 26 millió forint volt.

²² Eva-törvény 2. § (4) bekezdés.

²³ Eva-törvény 2. § (5) bekezdés.

- valamennyi tagja magánszemély (ideértve az MRP szervezetet is és azt is, ha az adózó tulajdonában saját üzletrésze van);
- más jogi személyben, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságban nem rendelkezik részesedéssel (kivéve, ha az a szövetkezeti hitelintézet által kibocsátott részjegy, vagy nyilvánosan működő részvénytársaság nyilvánosan forgalomba hozott részvénye).²⁴

III. Áttérési szabályok

III. 1. Áttérés a személyi jövedelemadó törvény hatálya alól evára

Az egyéni vállalkozó esetében az eva-törvény szerinti adóalanyiság első adóévet megelőző adóév utolsó napján megszerzett vállalkozói bevételnek kell tekinteni minden olyan, öt egyéni vállalkozói tevékenységére tekintettel megillető ellenértéket, amelyről kiállított számla, egyszerűsített számla szerinti teljesítési időpont megelőzi az e törvény szerinti adóalanyiság első adóévet. A bejelentés évében az egyéni vállalkozásból származó éves jövedelem megállapításakor az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetésére vonatkozó előírások szerint a meglévő készletekkel kapcsolatos bevételt meg kell állapítani és azt mindaddig adóalapot nem érintő bevételként kell nyilvántartani, amíg az egyéni vállalkozó e törvény előírásai szerint teljesíti adókötelezettségét vagy – ezt megszüntetve – az szja-törvény szerinti átalányadózást alkalmazza.²⁵

A megszűnés szabályai szerint megállapított készletek értékét – az adóalanyiság 2010. évre való választása esetén – a 2009. évi bevallásban (0953-as bevallásban) szerepeltetni kell.

Amennyiben az adózó a szja-törvény hatálya alatt kisvállalkozói kedvezményt, kisvállalkozói adókedvezményt érvényesített, fejlesztési tartalék, vagy foglalkoztatási kedvezmény címén csökkentette a bevételét, akkor a kedvezmények végleges érvényesítésére vonatkozó szabályok az evás időszak alatt is vonatkoznak rá. Ez azt jelenti, ha például a kisvállalkozói kedvezmény alapjául szolgáló tárgyi eszközöket értékesíti, átsorolja, stb. a szja-törvényben meghatározott időszakon belül, akkor az adott tárgyi eszközre tekintettel nyilvántartott kisvállalkozói kedvezmény kétszeresének adóját a kedvezmény érvényesítésének évében alkalmazott adókulccsal vállalkozói személyi jövedelemadó címén meg kell fizetnie.²⁶

III. 2. Áttérés a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény hatálya alól az evára

A vállalkozásnak a tao.-törvény²⁷ előírása alapján a jogutód nélküli megszűnésre irányadó rendelkezéseit kell alkalmazni.

Ennek tartalmi elemei:

III. 2. 1.

²⁴ Eva-törvény 2. § (7) bekezdés.

²⁵ Eva-törvény 17. § (1)-(2) bekezdés.

²⁶ Eva-törvény 17. § (5) bekezdés.

²⁷ A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: tao.-törvény).

Az evát választó adózónak 2010. május 31-éig a 0971EVA számú megszűnő bevallást kell benyújtania a 2009. évi társasági adókötelezettségéről.

A jogi személy, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, ha a 2009. adóévre vonatkozó bejelentését jogszerűen nem tehetette volna meg, akkor a bejelentés jogszerűtlenségére vonatkozó nyilatkozat megtételének napjáig, vagy a bejelentés jogszerűtlenségét megállapító adóhatósági határozat jogerőre emelkedésének napjától (amennyiben a nyilatkozattétel nem történt meg) számított 30 napon belül köteles a bejelentés adóévére (2009. évre) vonatkozóan a társasági adóról a 0928, vagy 0929 számú adóbevallást benyújtani. A bejelentés adóévére az adózó által benyújtott megszűnő adóbevallás (0971EVA) törléséről az állami adóhatóság hivatalból intézkedik.

III. 2. 2.

Az adózó a bejelentés adóévére vonatkozó társasági adóbevallásában adóelőleget nem vall be és a bejelentést követő adóévre társasági adóelőleget nem fizet.²⁸ Az adóhatóság a korábban bevallott adóelőleget hivatalból törli az adózó folyószámlájáról. Amennyiben az adóévre vonatkozó bejelentést az adózó jogszerűen nem tehetette volna meg, akkor nem mentesül az adóelőleg-fizetés elmulasztásának jogkövetkezménye alól.

III. 2. 3.

Az eva-törvény szerinti bevételi nyilvántartás vezetését választó közkereseti társaságnak és betéti társaságnak az üzleti évre (2009. évre) vonatkozó beszámolója alapján, a beszámoló letétbe helyezésére előírt határidőig kell megállapítania az osztalék utáni adót kiváltó adót.²⁹ Ez azt jelenti, hogy a 2010. január 1-je előtt keletkezett vagyonnövekményüknek meghatározott – nem tárgyi eszközben, immateriális javakban megtestesülő – része után osztalék utáni adót kiváltó adót kell fizetni. Ezt az adót három év alatt, egyenlő részletekben (a személyi jövedelemadó számla számra) kell megfizetni.³⁰

Adóalap megállapítása:

- ± Eredménytartalék
 - + Saját elhatározásból lekötött tartalék
 - ± Mérleg szerinti eredmény
 - + Jóváhagyott osztalék, részesedés alapján a taggal szemben fennálló kötelezettség
 - Immateriális javak és tárgyi eszközök könyv szerinti értéke (kivéve a vagyoni be-tétként szerzett eszközök)
-
- ± Adóalap

Az adó mértéke a pozitív adóalap 25 százaléka, amely összeget a közkereseti társaságnak és a betéti társaságnak a 0971EVA számú bevallásban kell szerepeltetnie.

III. 2. 4.

²⁸ Eva-törvény 19. § (2) bekezdés.

²⁹ Eva-törvény 18. § (1)-(2) bekezdés.

³⁰ Eva-törvény 18. § (3) bekezdés.

A tao.-törvény hatálya alól kikerült adózóknak a megszűnő bevallásban figyelembe kell venni a tao.-törvény szerinti korrekciós tételeket, melyek a 0971EVA bevallás kitöltési útmutatójából ismerhetők meg.

Az eva választása előtt igénybe vett kedvezmények elvesztésének jogkövetkezményei:

Az eva-törvény hatálya alá bejelentkezett adózó a jogutód nélküli megszűnésre irányadó rendelkezések szerint már nem tartozik a tao.-törvény hatálya alá, azonban az evás időszakot megelőzően a tao.-törvény előírásai szerint érvényesített kedvezményekkel kapcsolatban terhelheti társasági adófizetési kötelezettség – ha a kedvezményre a megszerzett jogosultságot elveszítette –, amelyet az adókötelezettséget kiváltó eseményt követő eva bevallásban kell bevallani. Ezek a következők:

- Amennyiben az adózó a tao.-törvény hatálya alatt kis- és középvállalkozási adóalap-kedvezményt érvényesített, és a kedvezmény alapjául szolgáló beruházást nem helyezi üzembe, illetve nem veszi használatba vagy elidegeníti (természetbeni juttatásként átadja, értékesíti, apportálja, térítés nélkül átadja stb.) a kedvezmény igénybevételének adóévet követő negyedik adóév utolsó napjáig, akkor az adóalap-csökkentésnél figyelembe vett összeg kétszeresének megfelelő összeg után a társasági adót meg kell fizetnie.
- Ha az eva előtti időszakban a mikro vállalkozás érvényesítette a foglalkoztatás növeléséhez kapcsolódó adóalap-kedvezményt, és utóbb az evás időszak alatt a létszáma csökken, akkor az eva alanyiság alatt társasági adó visszafizetési kötelezettsége keletkezik a tao.-törvény rendelkezései szerint.
- A fejlesztési tartalék képzés címén érvényesített adóalap-kedvezmény miatt a lekötés évében hatályos mértékű társasági adó és az arra felszámított késedelmi pótlék terheli az eva alanyt az adózás előtti eredményt csökkentő tételként érvényesített összeg azon része után, amelyet eva alanyként a lekötés évet követő négy éven belül nem beruházási célra fordít, illetve a 4. adóév végéig nem használ fel.
- A kis- és középvállalkozások adókedvezménye miatti társasági adókötelezettség és késedelmi pótlék terheli az eva alanyt abban az esetben, ha a hitelszerződés megkötésének évét követő 4 éven belül a beruházást nem helyezi üzembe – kivéve, ha az üzembe helyezés elháríthatatlan külső ok miatti megrongálódás következtében maradt el –, vagy, ha a tárgyi eszközt az üzembe helyezés adóévében vagy az azt követő 3 évben elidegeníti.
- Amennyiben az adózó az evás időszakot megelőzően a sávós társasági adókulcsot alkalmazta, és az emiatt kieső adó összegét a tao.-törvény előírásainak megfelelően lekötött tartalékba helyezte, akkor ezen összegnek – a lekötés adóévet követő négy adóévben történő – nem a tao.-törvény szerinti célokra történő feloldása miatt, illetve, ha az adózó ezen összeget a jelzett határidőn belül nem használta fel, akkor az eva alanyiság alatt társasági adó- és késedelmi pótlékfizetési kötelezettsége keletkezik

III. 2. 5. Számviteli szabályozás

A piaci szereplők tájékoztatása érdekében a beszámoló kiegészítő mellékletében az eva-törvény szerinti nyilvántartás választására utalni kell.

A korlátolt felelősségű társaság, a korlátolt mögöttes felelősséggel működő egyéni cég, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, az erdőbirtokossági társulat, a végrehajtói iroda, az ügyvédi iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda és a közjegyzői iroda, illetve választásának megfelelően a közkereseti társaság, a betéti társaság és a korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cég az evával összefüggő nyilvántartási kötelezettségeit a számviteli törvény előírásai szerint a kettős könyvvitel rendszerében teljesíti.

III. 2. 6. A tagnak juttatott bevétel és a vállalkozásba befektetett összeg minősítése az eva hatálya alatt

A jogi személy, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és az egyéni cég a tagja, volt tagja (örököse) részére tagi jogviszonyára tekintettel juttatott bevételt (ide nem értve a tag személyes közreműködésének és a tag által teljesített mellékszolgáltatásnak a díját) a tag, a volt tag jövedelmének meghatározásakor nem kell figyelembe venni.³¹

A szja-törvény természetbeni juttatásra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni a jogi személyiség nélküli adózónak és a korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cégnek abban az esetben, ha olyan immateriális jószágot vagy tárgyi eszközt ad ingyenesen vagy kedvezményesen magánszemély részére, amely eszköz könyv szerinti értéke alapján az osztalék utáni adót kiváltó adó alapját csökkentette.³²

Amennyiben a számviteli törvény hatálya alá tartozó jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, egyéni cég adóalany az adóalanyiségének időszaka alatt az első üzleti évének nyitó adatai között kimutatott saját tőke terhére juttat bevételt tagja, volt tagja (örököse) részére, akkor az adóalany a szja-törvénynek az osztalékból (osztalékelőlegből) származó jövedelemre, vagy a vállalkozásból kivont jövedelemre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza.

A saját tőke terhére juttatott bevétellel esik egy tekintet alá az adóalany által a jóváhagyott osztalék, részesedés, a jegyzett tőke leszállítása vagy a tagi jogviszony megszűnésére tekintettel, tagjával (örökösével) szemben az adóalanyiséga első üzleti évének nyitó adatai között kimutatott kötelezettség is.³³

Abban az esetben, ha a számviteli törvény hatálya alól kikerülő jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cég a tagi jogviszony megszűnésére tekintettel az utolsó üzleti éve beszámolójának mérlegében kimutatott kötelezettség alapján juttat bevételt a társaság volt tagjának vagy e tag örökösének, akkor ilyen esetben a szja-törvény vállalkozásból kivont jövedelemre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.³⁴

Ha a jogi személy, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és az egyéni cég adóalanyiséga az adóévet követő üzleti évtől nem áll fenn, az adóév utolsó napján vele tagi jogviszonyban álló magánszemélynél az osztalékból származó jövedelem, a vállalkozásból kivont jövedelem, valamint az árfolyamnyereségből származó jövedelem

³¹ Eva-törvény 18. § (5) bekezdés.

³² Eva-törvény 18. § (6) bekezdés.

³³ Eva-törvény 18. § (7) bekezdés.

³⁴ Eva-törvény 18. § (9) bekezdés.

meghatározásakor a magánszemélyre részesedése alapján arányosan jutó részt a magánszemély adózott vagyonából a vállalkozásba befektetett összegnek kell tekinteni:

- az evával összefüggő nyilvántartási kötelezettségeit a számviteli törvény előírásai szerint teljesítő adózónál az adóalanyiság időszaka alatt keletkezett eredménytartalékokat és mérleg szerinti eredményt;
- az evával összefüggő nyilvántartási kötelezettségeit nem a számviteli törvény előírásai szerint teljesítő adózónál az adóalanyiság utolsó adóévét követő üzleti évnnyitó mérlegében kimutatott saját tőkét (levonva belőle a nyitó mérlegben kimutatott értékelési tartalékokat és az osztalék utáni adót kiváltó adó alapját csökkentő tételként elszámolt értéket).³⁵

III. 3. Átlépés az áfatörvény hatálya alól az eva-törvény hatálya alá

Az adózó áfa adóalanyisága az eva-törvény hatálya alá való bejelentkezés következményeként megszűnik (annak ellenére, hogy eva adóalanyként is figyelemmel kell lennie az áfatörvény egyes előírásaira, és egyes esetekben áfakötelezettség is terheli). Az eva adóalannyá válással összefüggésben nem az áfatörvény megszűnésre vonatkozó előírásait kell alkalmazni, hanem az eva-törvény speciális – az áfatörvényben megfogalmazottaknál kedvezőbb – rendelkezéseit. Az eva-törvény megfogalmazása szerint az áfa adóalany az eva-törvény szerinti bejelentés alapján úgy minősül, mintha áfa adóalanyisága a bejelentés napját tartalmazó adómegállapítási időszak utolsó napjával az áfatörvénynek a jogutódlással történő megszűnésre vonatkozó szabályai szerint megszűnt volna. Az ehhez kapcsolódó adókötelezettségét az adózónak az eva-törvény hatálya alá történő bejelentkezése napját is magában foglaló adómegállapítási időszakról benyújtott áfabevallásában kell szerepeltetnie, a következő előírások figyelembe vételével:³⁶

1. Amennyiben a jogutódlással megszerzett vagyon egy részét az adózó az áfa adóalanyként történő megszűnéssel egyidejűleg kivonja bevételszerző tevékenysége alól, úgy arra az áfatörvénynek a bevételszerző tevékenységből történő termékkivonásra vonatkozó szabályai szerinti adókötelezettségét teljesítenie kell. (Így az olyan termék után, amelyet az adózó az eva-törvény szerinti adóalanyiság időszakában már nem fog a vállalkozási tevékenységében hasznosítani, fizetendő áfát kell szerepeltetnie az utolsó adómegállapítási időszakról benyújtandó áfabevallásában, feltéve, hogy az adott termékkel összefüggésben levonható áfája volt.³⁷)
2. A bejelentés évében beszerzett tárgyi eszköz (ideértve az ingatlant is) és a bejelentés évében tárgyi eszközre fizetett előleg (ideértve az ingatlanra fizetett előleget is) tekintetében adófizetési kötelezettség terheli. Az adózó az adókötelezettségét – a megszűnésre mint termékértékesítésre tekintettel – az áfatörvénynek az előzetesen felszámított adó megosztására vonatkozó előírásai szerint köteles teljesíteni (azzal az eltéréssel, hogy a tárgyi eszközre fizetett előleget is tárgyi eszköz beszerzéseként kell figyelembe venni). Így például, ha az adózó 2010-től válik az eva-törvény alanyává és 2009-ben az áfatörvény által-

³⁵ Eva-törvény 18. § (11) bekezdés.

³⁶ Eva-törvény 16. § (1) bekezdés.

³⁷ Áfatörvény 7. § (1) bekezdés a.) pont.

nos szabályai szerint adózott, az utolsó adómegállapítási időszakról benyújtandó áfabevallásában fizetendő adót kell szerepeltetnie azoknak a tárgyi eszközöknek a tekintetében, amelyeket 2009-ben szerzett be. A fizetendő adó a tárgyi eszköz rendeltetésszerű használatba vételének hónapjától számított 60 hónapnak – ingatlan esetén 240 hónapnak – a hátralévő hónapjaira időarányosan eső előzetesen felszámított adó összege.³⁸

3. Amennyiben a megszűnéshez kapcsolódó áfabevallásban meghatározott elszámolandó adó negatív, az adóhatóság az adó-visszaigénylési kérelmet teljesíti.
4. Az alanyi adómentességben részesülő adózó mentesül az 1.–3. pontban foglaltak alól.

IV. 1. Az eva alapja, mértéke, bevallása és megfizetése

Az eva alapja az adóévben megszerzett összes bevétel, melyet módosítani kell a törvényben meghatározott korrekciós tételekkel.³⁹ Az adó mértéke a pozitív adóalap 30 százaléka.⁴⁰ Ha az adóalany bevétele és az összes bevételt növelő összege együttesen meghaladja az adóalanyiség választására jogosító értékhatárt, akkor az értékhatárt meghaladó rész után az eva mértéke 2010. május 15-éig megszerzett bevétel esetén 30 százalék, az említett időponttól 50 százalék.⁴¹

Bevételnek minősül az egyéni vállalkozók és a számviteli törvény hatálya alá nem tartozó jogi személyiség nélküli társaságok, egyéni cégek esetében a vállalkozási (gazdasági) tevékenységükkel összefüggésben vagy arra tekintettel bármely jogcímen és bármely formában mástól megszerzett vagyoni érték, ideértve az áthárított általános forgalmi adót is.

A számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalany esetén bevételnek minősül a számviteli törvény rendelkezései szerint elszámolt (a beszámoló eredménykimutatásában kimutatott) árbevétel, bevétel.

A bevétel minősítésével kapcsolatos további tudnivalók

Vagyoni érték különösen a pénz, az utalvány (ideértve különösen a kereskedelmi utalványt és minden más hasonló jegyet, bont, kupont, valamint egyéb tanúsítványt, amely egy vagy több személy árujára vagy szolgáltatására cserélhető, illetőleg egy vagy több személy esetében is alkalmazható kötelezettség csökkentésére), a dolog, az értékpapír, az igénybe vett szolgáltatás és a forgalomképes vagy egyébként értékkel bíró jog, valamint az adóalany javára elengedett kötelezettség, vagy átvállalt tartozás.⁴²

Utalvány esetében bevétel az az összeg, amely értékben az utalvány termékre, szolgáltatásra cserélhető, illetőleg kötelezettség csökkentésére felhasználható.

Nem pénzben megszerzett vagyoni érték esetében a bevétel a vagyoni értéknek a megszerzése időpontjára megállapított szokásos piaci ára. Szokásos piaci ár az az ellenér-

³⁸ Áfatörvény 11. § (1) bekezdés.

³⁹ Eva-törvény 5. § (1) bekezdés.

⁴⁰ Eva-törvény 9. §. (1) bekezdés.

⁴¹ Eva-törvény 9. §. (2) bekezdés. Megállapította az egyes pénzügyi tárgyú törvényeknek az új Polgári Törvénykönyvvel összefüggő módosításáról szóló 2010. évi XII. törvény 51. § (10) bekezdése.

⁴² Eva-törvény 6. § (2) bekezdés.

ték, amelyet független felek összehasonlítható körülmények között egymás között érvényesítenek, vagy érvényesítenének.⁴³

Elengedett, elévült kötelezettség és más által átvállalt tartozás esetében a bevétel az adóalany megszűnt kötelezettségének, illetve megszűnt tartozásának összege.⁴⁴

Ha a bevételt külföldi fizetőeszközben fejezték ki, az átszámításhoz azt az utolsó, a bizonylat kibocsátásának napján – más esetben a bevétel megszerzésének a napján – érvényes, az adott külföldi pénznem valamely egységének forintban kifejezett eladási árát kell alkalmazni, amelyet belföldön pénzváltási engedéllyel rendelkező hitelintézet devizában jegyez. Abban az esetben, ha az adott külföldi pénznemnek ilyen jegyzése nincs, a forintra történő átszámításhoz azt az adott külföldi pénznem valamely egységének euróban kifejezett ellenértékét kell alapul venni, amelyet a Magyar Nemzeti Bank a bizonylat kibocsátásának napját – más esetben a bevétel megszerzésének a napját – megelőző naptári negyedévére vonatkozóan tesz közzé.⁴⁵

Nem minősül bevételnek:

- az a vagyoni érték, amelyet az adóalany köteles visszaszolgáltatni (így különösen a kapott kölcsön, hitel, a tag vagyoni hozzájárulása);
- az adózó által korábban átadott vagyoni érték az adóalany (ideértve a tevékenységét folytató özvegyet, örököst is) részére nem ellenértékként (ellenszolgáltatásként) történő visszaszolgáltatásakor (ideértve különösen a nyújtott kölcsön, hitel visszafizetett összegét és a visszatérített adót, valamint az adóalanyiség időszaka előtt megszerzett értékpapír átruházása révén megszerzett ellenértékből azt a részt, amely nem haladja meg az értékpapírnak az adóalanyiség első adóévet megelőző üzleti év utolsó napjára vonatkozóan a számviteli törvény rendelkezései szerint megállapított könyv szerinti értékét, de ide nem értve különösen a nyújtott kölcsönre, hitelre kapott kamatot);
- az a vagyoni érték, amelynek a megszerzése alapjául szolgáló jogviszony keletkezésének napjára vonatkozóan megállapított szokásos piaci árát az adóalany köteles megfizetni; ha azonban az adóalany csak a szokásos piaci ár egy részének megfizetésére köteles, akkor a szokásos piaci árból a fizetési kötelezettséget meghaladó rész bevételnek minősül;
- az egyéni vállalkozó adóalany esetében magánszemélyként, nem a vállalkozási tevékenységgel összefüggésben kapott vagyoni érték (így különösen a biztosító szolgáltatása).⁴⁶

Valamennyi eva alanynál növeli a bevételt:

- a kapcsolt vállalkozástól kapott bevétel.⁴⁷

Egyéni vállalkozók esetében növeli a bevételt:

- az adóalanyiség megszűnésének évében (adózó visszatér a személyi jövedelemadó törvény hatálya alá) az egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetésére

⁴³ Eva-törvény 6. § (6) bekezdés.

⁴⁴ Eva-törvény 6. § (7) bekezdés.

⁴⁵ Eva-törvény 6. § (8) bekezdés.

⁴⁶ Eva-törvény 6. § (3) bekezdés.

⁴⁷ Eva-törvény 5. § (2) bekezdés a) pont.

vonatkozó előírásoknak megfelelően megállapított készlet értéke, kivéve, ha az adóalanyiség megszűntetését követően az egyéni vállalkozó az átalányadót választja. Növeli a megszűnés szabályai szerint nyilvántartott készlet értéke a bevételt akkor is, ha a magánszemély az egyéni vállalkozói tevékenységét megszünteti.⁴⁸

Társas vállalkozások, egyéni cégek esetében növeli a bevételt:

A számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalany esetében az eva alapjának megállapításakor a bevételt növeli

- a kapott előleg.

A számviteli törvény hatálya alá nem tartozó adózónál a bejelentés adóévét követő első adóévben az eva alapjának megállapításakor az összes bevételt növeli az a bevétel, amelyet az adóévet megelőző üzleti évre vonatkozóan

- a beszámoló mérlegében a passzív időbeli elhatárolások között,
- az egyszerűsített mérlegben a tevékenységhez jogszabály vagy államközi megállapodás alapján kapott vissza nem térítendő támogatás alapján a kötelezettségek között mutatott ki.

Valamennyi eva alanynál csökkenti a bevételt:

- a jogszabály vagy jogerős bírósági, illetve hatósági határozat alapján kapott kártérítés, kártalanítás összege, valamint a vállalkozói tevékenységhez használt vagyontárgyak károsodására vagy megsemmisülésére tekintettel a károkozótól vagy annak felelősségbiztosítójától, vagy harmadik személytől káreseménnyel kapcsolatosan kapott bevétel, továbbá az adóalany biztosítójától elemi kárra tekintettel kapott bevételként elszámolt kártérítés összege;⁴⁹

Az előzőeken túlmenően, ha az adóévben az adóalany olyan bevételt szerzett (mutatott ki), amelynek alapján személyi jövedelemadó, társasági adó vagy általános forgalmi adó megállapítására (volt) kötelezett, az eva alapját csökkentheti a bevétel azon részével, amelyre az említett adót megállapította.⁵⁰

Bizonylat módosítása esetén az áfatörvénynek a számlázásra vonatkozó X. fejezetében előírtaknak megfelelően kibocsátott bizonylat kibocsátásának napján kell a bevételi nyilvántartást a módosítás összegével – értelemszerűen módosítani.⁵¹

Amennyiben az eva hatálya alá bejelentkezett egyéni vállalkozó egyben őstermelő is, akkor a kétféle tevékenységgel összefüggő, de fel nem osztható költségeket a bevételek arányában meg kell osztani azzal, ha az őstermelő bevétele 8 millió forintot nem haladja meg (kistermelőnek tekinthető), akkor a kistermelői tevékenységére az átalányadózást is választhatja.⁵²

⁴⁸ Eva-törvény 8. § (4) bekezdés.

⁴⁹ Eva-törvény 5. § (5) bekezdés.

⁵⁰ Eva-törvény 8. § (6) bekezdés.

⁵¹ Eva-törvény 7. § (7) bekezdés.

⁵² Eva-törvény 17. § (4) bekezdés a.) pont.

Egyéni vállalkozók esetén csökkenti a bevételt:

- a jogszabályi kötelezettség alapján tárgyévben visszafizetett támogatás összege.⁵³

Társas vállalkozások, egyéni cégek esetében csökkenti a bevételt:

a számviteli törvény hatálya alá nem tartozó adóalany esetén

- az adóévet megelőző bármely üzleti évre vonatkozóan az a bevétel, amelyet a mérlegben az aktív időbeli elhatárolások között mutatott ki, és amelyet
- a bejelentés üzleti évére vonatkozóan az egyszerűsített mérlegben kimutatott vevőkkel szembeni követelés alapján számolt el.

a számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalany esetében az eva alapjának megállapításakor a bevételt csökkenti:

- a kapott előlegből az adóévben a teljesítésre tekintettel elszámolt, vagy visszafizetett összeg,
- az az adóévi bevétel, amelyet a számviteli törvény rendelkezései szerint az egyszerűsített könyvvitelről a kettős könyvvitelre való áttérés miatt nyitást követő korrekciós tételként számolt el.

A bevétel megszerzésének időpontja

A számviteli törvény hatálya alá tartozó adóalanyoknál a számviteli törvény szerint meghatározott időpontot kell a bevétel megszerzésének időpontjaként alapul venni.⁵⁴

A többi adóalanynál (egyéni vállalkozó és az eva-törvény szerinti bevételi nyilvántartást választó közkereseti társaság és betéti társaság, egyéni cég) a bevétel megszerzésének időpontja⁵⁵:

- a. pénz esetében az átvétel, a jóváírás napja;
- b. dolog, értékpapír, váltó, csekk és más hasonló okirat esetében a bevétel megszerzésének időpontja az átvétel, dematerializált értékpapír esetében az értékpapír-számlán való jóváírás napja;
- c. igénybe vett szolgáltatás esetében az a nap, amelyen a szolgáltatás nyújtójának az áfatörvény rendelkezései szerinti teljesítési időponttal adófizetési kötelezettsége keletkezik, vagy keletkezne (függetlenül attól, hogy a szolgáltatás nyújtója az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett vagy sem);
- d. forgalomképes, vagy egyébként értékkel bíró jog esetében az a nap, amelytől kezdődően az adóalany a jog gyakorlására, átengedésére, vagy megszüntetésére jogosult;

⁵³ Eva-törvény 6. § (9) bekezdés.

⁵⁴ Eva-törvény 7. § (1) bekezdés.

⁵⁵ Eva-törvény 7. § (2)-(6) bekezdés.

- e. elengedett, elévült kötelezettség és átvállalt tartozásnál az a nap, amelyen a kötelezettség, illetve tartozás megszűnik.

Az előzőekben nem említett esetben a bevétel megszerzésének időpontja az a nap, amelytől kezdődően az adóalany a bevétel tárgyát képező vagyoni értékkel rendelkezni jogosult.

A bevétel megszerzésének időpontja egyéni vállalkozó, a bevételi nyilvántartást vezető közkereseti és betéti társaság, egyéni cég esetében – az előzőekben foglaltaktól eltérően – a bizonylat kibocsátásának napját követő 30. nap, ha az egyéni vállalkozó, a közkereseti társaság és a betéti társaság, egyéni cég a bevételt az előzőekben felsorolt időpontig még nem szerezte meg. Bizonylat módosítás esetén az áfatörvénynek a számlázásra vonatkozó X. fejezetében előírtaknak megfelelően kibocsátott bizonylat kibocsátásának napján kell a bevételi nyilvántartást a módosítás összegével – értelemszerűen – módosítani.⁵⁶

Az eva alapját kizárólag az adóalany által megszerzett bevételek képezik, módosítva az eva-törvényben meghatározott jogcímeikkel.

Az előzőeken túlmenően, ha az adóévben az adóalany olyan bevételt szerzett (mutatott ki), amelynek alapján társasági adó vagy általános forgalmi adó megállapítására (volt) kötelezett, az eva alapját csökkentheti a bevétel azon részével, amelyre az említett adót megállapította.

A számla módosítás címén az eredeti és a módosított összeg különbözete az adóalapot korrigálja.

IV. 2. Az adóelőleg, adó bevallása és megfizetése valamennyi evát választó adóalany esetében

Az evát adóévenként kell megállapítani, valamint bevallani. Az adóév naptári évnek felel meg. A **bevallás benyújtásának határideje** egyéni vállalkozók és a számviteli törvény hatálya alá nem tartozó közkereseti és betéti társaság, egyéni cég esetében az adóévet követő év **február 25-e**, míg a számviteli törvény hatálya alá tartozó adózó esetében az adóévet követő év **május 31-e**.

Az adóalanyiság **évközi megszűnése** esetén a számviteli törvény hatálya alá nem tartozó adóalanyoknak az adóalanyiság megszűnését követő **30. napig**, a számviteli törvény hatálya alá tartozóknak az adóalanyiság megszűnését követő **150. napig** kell a bevallást benyújtaniuk.⁵⁷

Az adóalany az adóév első három negyedévére negyedévenként (a negyedévet követő hónap 12-éig) adóelőleget fizet, az egyes negyedévekre megállapított adóelőleget az adóévre vonatkozó bevallásában vallja be. Az eva hatálya alá tartozó adózóra is vonatkozik a feltöltési kötelezettség, ami azt jelenti, hogy az adóévben december 20-áig a várható éves adó összegére ki kell egészítenie az adóelőleg összegét. Az adóelőleg alapja az adott negyedévben elszámolt összes bevétel, módosítva a korrekciós tételekkel, mely után az adó mértéke 30 százalék.

⁵⁶ Eva-törvény 7. §. (7) bekezdés.

⁵⁷ Eva-törvény 11. § (1)-(4) bekezdés.

Az adóévre megállapított eva összegét – az adóévben már befizetett adóelőlegek (ideértve a feltöltési kötelezettség címén befizetett összeget is) beszámításával – a bevallás benyújtására előírt határidőig kell megfizetni.

Az adó és az adóelőleg megfizetésének időpontja az a nap, amelyen az adózó belföldi pénzforgalmi bankszámláját az azt vezető hitelintézet megterhelte.

Amennyiben az adóévben már befizetett előleg összege meghaladja az adóévre megállapított evát, akkor az adózó a különbözetet, a bevallás beérkezésének napjától, de legkorábban a bevallás benyújtására előírt naptól jogosult visszaigényelni a 17-es számú nyomtatványon.

A különbözetet az adóhatóság az adózó belföldi pénzforgalmi bankszámlájára utalja vissza.⁵⁸

V. Eva alanyként teljesítendő áfakötelezettség

Az eva alanyát áfafizetési kötelezettség terheli:

- a termék importja után,
- vagyon kivonása esetén (feltéve, hogy annak törvényi feltételei fennállnak),,
- az áfatörvény előírásainak megfelelően fordított adózás alá eső, belfölditől beszerzett egyes termékek beszerzőjeként, belfölditől igénybevett egyes szolgáltatások igénybevevőjeként, a beszerzett termék, igénybevett szolgáltatás után,
- az áfatörvény szerint termék Európai Közösségen (továbbiakban: Közösség) belüli beszerzésének minősülő beszerzés után,⁵⁹
- külfölditől igénybevett, belföldön teljesített szolgáltatás után.

A termékimportot terhelő áfát a vámhatóság határozattal állapítja meg (veti ki).⁶⁰ Minden egyéb esetben az adózónak önadózás útján kell az adófizetési kötelezettségét teljesítenie, az adófizetési kötelezettséggel járó ügylet tartalmától függően kell a megfizetendő áfát az eva-bevallásban vagy a 1086-os számú áfabevallásban szerepeltetni.

Az eva adóalanynak – az előzőek szerinti fizetési kötelezettség ellenére – nincs áfalevonási joga. Az eva adóalanyként megvalósított ügyletekkel kapcsolatban áfalevonási jogot az eva-adóalanyiság megszűnését követően sem lehet gyakorolni. (Az eva adóalany áfafizetésre kötelezését a közösségi jogharmonizációs kötelezettség és az ennek hiányában érvényesülő adózásbeli előny indokolja.)

A közösségi adószámmal rendelkező eva alanyt bevallási, összesítő nyilatkozat benyújtási kötelezettség terheli a Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalany-nal létesített kereskedelmi kapcsolatra tekintettel, olyan ügyletekkel összefüggésben is, amelyeket nem terhel áfa (Közösségen belüli adómentes termékértékesítés és egyes, az áfatörvény előírásai alapján a Közösség másik tagállamában teljesített szolgáltatások)⁶¹ Az eva adóalanynak közösségi adószámmal kell rendelkeznie, ha

⁵⁸ Eva-törvény 12. §.

⁵⁹ Eva-törvény 16. § (1) bekezdés b.) pont és 16. § (2) bekezdés.

⁶⁰ Art. 79.§ (1) bekezdés g.) pont és 125. § (1) bekezdés.

⁶¹ Art. 1. számú melléklet I/B/3.e) pont, 8. számú melléklet.

- a Közösség más tagállamából beszerzett termék adó nélkül számított, összesített ellenértéke a 10 000 eurót (2,5 millió forintot) meghaladja,⁶²
- a Közösség más tagállamából történt, 10 000 eurót (2,5 millió forintot) el nem érő beszerzéseire (belföldi) adókötelezettséget választ,⁶³
- a Közösségen belüli termékértékesítést végez,⁶⁴
- a Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalanynak szolgáltatást nyújt, vagy ilyen adóalanytól szolgáltatást vesz igénybe.⁶⁵

V. 1. Vagyonkivonás

Amennyiben az adózó az eva adóalanyiságát megelőzően, áfa adóalanyként beszerzett olyan terméket von ki a bevételszerző tevékenysége köréből (azt másnak ingyenesen átadja, a továbbiakban magáncélra hasznosítja stb.) amelynek a beszerzésével összefüggésben áfalevonási jogot érvényesíthet, akkor a kivonáskor áfafizetési kötelezettsége keletkezik (feltéve, hogy az adózó eva adóalannyá válásával összefüggésben az adott termékkel összefüggésben – III. 3. szerint – nem volt áfafizetési kötelezettsége). A vagyon bevételszerző tevékenységből való kivonása – ide értve az adózóként való megszűnés időpontjában történő termék kivonás esetét is – után az áfatörvénynek a vállalkozásból történő termék kivonásra vonatkozó szabályai szerint keletkezik adókötelezettség.⁶⁶ [Az áfatörvény előírásának⁶⁷ megfelelően ellenérték fejében történő termékértékesítésnek minősül az is, ha az adóalany a terméket vállalkozásának köréből kivonva, azt saját vagy alkalmazottai magánszükségleteinek kielégítésére, vagy általában, vállalkozásától idegen célok elérésére ingyenesen felhasználja, illetőleg azt más tulajdonába ingyenesen átengedi, feltéve, hogy a termék, vagy annak alkotórészeinek beszerzéséhez kapcsolódóan az adóalanyt egészben vagy részben adólevonási jog illette meg.] Az áfa alapját a vállalkozásból kivont terméknek – vagy az ahhoz hasonló terméknek – a beszerzési ára, ilyen érték hiányában a kivonás időpontjában megállapított előállítási költsége⁶⁸ képezi, melyet a termékre vonatkozó adómérték⁶⁹ alkalmazásával megállapított áfa terhel. A vagyon kivonására tekintettel fizetendő áfát az adózónak az eva-bevallásában kell szerepeltetnie és az eva-bevallás benyújtására előírt határidőig kell megfizetnie..

V. 2. Fordított adózás alá eső belföldi ügyletek

Az áfatörvény előírásának megfelelően egyes termékbeszerzések, szolgáltatás igénybevételek esetében nem a terméket értékesítő, szolgáltatást nyújtó adóalany az adófizetésre kötelezett, hanem a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője. Az ilyen termékbeszerzések, szolgáltatás igénybevételek után az eva-törvény hatálya alá tartozó

⁶² Art. 22. § (5) bekezdés.

⁶³ Art. 22. § (6) bekezdés.

⁶⁴ Art. 22. § (9) bekezdés.

⁶⁵ Art. 22. § (5) bekezdés.

⁶⁶ Eva-törvény 16. § (1) bekezdés b.) pont.

⁶⁷ Áfatörvény 11. § (1) bekezdés.

⁶⁸ Áfatörvény 68. §.

⁶⁹ Áfatörvény 82. §.

adózt is áfafizetési kötelezettség terheli.⁷⁰ Az adófizetési kötelezettségnek a terméket beszerző, szolgáltatást igénybe vevő eva adóalanyra történő áthelyeződésének feltétele, hogy

- a terméket értékesítő, szolgáltatást nyújtó belföldön nyilvántartásba vett áfa adóalany, vagy eva adóalany legyen,
- a termék értékesítőjének, a szolgáltatás nyújtójának ne legyen olyan – áfatörvényben szabályozott – jogállása, amelynek alapján tőle az adó fizetése nem lenne követelhető (pl. ne legyen alanyi adómentes adóalany)⁷¹.

Termék beszerzőjeként, szolgáltatás igénybevevőjeként merül fel áfakötelezettsége az eva alanyának a következő ügyleteknél:⁷²

- építési-szerelési munkával létrehozott, az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzendő ingatlan átadása a jogosultnak (megrendelőnek), még abban az esetben is, ha a teljesítéshez szükséges anyagokat és egyéb termékeket a jogosult bocsátotta rendelkezésre,
- építési-szerelési illetve egyéb szerelési szolgáltatás, amennyiben ez a szolgáltatás ingatlan létrehozatalára, bővítésére, átalakítására vagy egyéb megváltoztatására – ideértve az ingatlan bontással történő megszüntetését is – irányul, feltéve, hogy az ingatlan létrehozatala, bővítése, átalakítása vagy egyéb megváltoztatása építési hatósági engedély köteles;
- az előző két pont szerinti termékértékesítéshez, szolgáltatásnyújtáshoz történő munkaerő kölcsönzés, kirendelés, illetve személyzetnek a rendelkezésre bocsátása,
- az áfatörvény 6. számú mellékletében meghatározott termékek (pl. fémhulladékok, műanyag hulladékok, üvegcserep, papír hulladék) értékesítése,
- egyes ingatlan értékesítések,
- adós és hitelezői viszonylatban olyan termék értékesítése, amely dologi biztosítékként lejárt követelés kielégítésének érvényesítésére irányul,
- felszámolási vagy bármely más, fizetésképtelenséget jogerősen megállapító eljárás hatálya alá tartozó adóalany tárgyi eszközként használt termékének értékesítése, és egyéb, a teljesítéskor szokásos piaci árát tekintve százezer forintnak megfelelő pénzüsszeget meghaladó termék értékesítése.

A terméket beszerzőként, szolgáltatás igénybevevőként fizetendő áfát az eva alanyának az eva-bevallásában kell szerepeltetnie és az eva-bevallás benyújtására előírt határidőig kell megfizetnie.

[Az előzőek fennállása esetén az eva alanyáról is áthelyeződik az áfafizetési kötelezettség a tőle terméket beszerző, szolgáltatást igénybevevő belföldön nyilvántartásba vett áfa adóalanyra (feltéve, hogy nincs olyan jogállása, aminek alapján tőle az adó nem lenne követelhető), illetve eva adóalanyra. Ilyen esetben a termékértékesítést,

⁷⁰ Eva-törvény 16. § (2) bekezdés d.) pont.

⁷¹ Áfatörvény 142. § (3) bekezdés.

⁷² Áfatörvény 142. § (1) bekezdés.

szolgáltatásnyújtást végző eva adóalany számlájában áfaösszeget, áfamértéket nem szerepeltethet, áfát nem „háríthat át”.^{73]}

V. 3. Közösségen belüli termékbeszerzés és termékértékesítés

A közösségi termékforgalomban, ha az értékesítés következményeként a termék az egyik tagállamból a másik tagállamba kerül, az értékesítés helye szerinti tagállamban adómentes Közösségen belüli termékértékesítés valósul meg, a rendeltetési hely szerinti tagállamban pedig adókötelezettséggel járó Közösségen belüli termékbeszerzés. Egyes speciális beszerzőkre ettől az általános szabálytól eltérő szabályok vonatkoznak, mely szerint 10 000 euró (2,5 millió forint) alatti beszerzés esetén a termékértékesítés az értékesítés tagállamában adóköteles, és a beszerzőnek nem kell a rendeltetési hely szerinti tagállamban a beszerzés után adót fizetnie. Az eva alanyai a speciális beszerzői körbe tartoznak.

Az eva alanyának be kell jelentenie az állami adóhatóságnak, ha az adóévben a Közösség más tagállamából beszerzett terméknek/termékeknek az adó nélkül számított összesített ellenértéke a 2,5 millió Ft-ot meghaladja. Az adózónak bejelentését azon termékbeszerzését megelőzően kell teljesítenie, amelynek ellenértékével túllépi a jelzett értékhatárt.⁷⁴

Amennyiben a tárgyévet megelőző évben az eva adóalany által a Közösség más tagállamából beszerzett terméknek/termékeknek az adó nélkül számított összesített ellenértéke nem haladta meg a 2,5 millió Ft-ot, azonban a Közösségen belüli termékbeszerzés után az áfafizetési kötelezettséget a tárgyévben – választása alapján – belföldön kívánja teljesíteni, e választását a tárgyévet megelőző adóév utolsó napjáig kell bejelentenie az állami adóhatóságnak. Amennyiben a tárgyévet megelőző évben nem volt Közösségen belüli beszerzése, e választásának bejelentését a tárgyévi első Közösségen belüli beszerzését megelőzően szükséges megtennie.⁷⁵

Az előzőek szerinti – bejelentő, változás bejelentő lapon tett – bejelentések alapján az állami adóhatóság az adózó részére közösségi adószámot állapít meg. Amennyiben az adózó a Közösségen belüli termékértékesítésre – vagy szolgáltatás nyújtására illetve szolgáltatás igénybevételére – tekintettel kapott közösségi adószámát termékbeszerzés során a Közösség másik tagállamában illetőséggel bíró adóalanyának megadja, e ténnyről ugyancsak bejelentést kell tennie⁷⁶ a Közösségen belüli termékbeszerzés teljesítését követő hónap 20-áig.

Amennyiben az eva alanyának az előzőek szerint közösségi adószámmal kell rendelkeznie a Közösségen belüli termékbeszerzéssel összefüggésben, vagy a termékbeszerzés során – az egyéb okból kapott – közösségi adószámát használja, a Közösségen belüli termékbeszerzése után áfafizetési kötelezettsége van, amelyet az áfatörvény ren-

⁷³ Eva-törvény 13. § (4) bekezdés.

⁷⁴ Art. 22. § (5) bekezdés.

⁷⁵ Art. 22. § (6) bekezdés.

⁷⁶ Art. 22. § (8) bekezdés.

delkezései szerint kell megállapítania. A Közösségen belüli termékbeszerzésről a 1086. számú áfabevallást, és 10A60 számú összesítő nyilatkozatot kell benyújtani. A bevallást és az összesítő nyilatkozatot arról a hónapról kell benyújtani, amelyben a Közösségen belüli termékbeszerzés után az adófizetési kötelezettség keletkezett. A bevallást és az összesítő nyilatkozatot az adófizetési kötelezettséggel érintett hónapot követő 20-áig kell – főszabály szerint elektronikus úton – benyújtani és ugyanezen időpontig kell az adót megfizetni.⁷⁷

Az eva adóalany köteles közösségi adószámot kérni az állami adóhatóságtól, ha Közösségen belüli termékértékesítést végez. A közösségi adószám megállapításához a bejelentését a Közösségen belüli termékértékesítést megelőzően kell megtennie.⁷⁸

A Közösségen belüli termékértékesítés után az eva adóalanyak áfafizetési kötelezettsége nincs, az abból származó bevétele eva kötelezettség alá esik. A Közösségen belüli termékértékesítésről a 10A60. számú összesítő nyilatkozatot kell benyújtani és az ügyletet szerepeltetni kell a 1086. számú áfabevallásban is. (A bevallást és az összesítő nyilatkozatot az ügylettel érintett hónapról kell benyújtani, a tárgyhót követő 20-áig.)

[Az állami adóhatóság az adózó kérelme alapján, a bejelentés napjával – az adóév közben is – törli az adózó közösségi adószámát, ha bejelenti, hogy az Európai Közösség tagállamában illetőséggel bíró adóalannal kereskedelmi kapcsolatát megszüntette.]

V.4. Határon átnyúló szolgáltatások

Az eva adóalanyoknak is figyelemmel kell lennie arra, hogy az általa nyújtott illetve igénybevett szolgáltatás az áfatörvény előírásai (37-46. §) alapján belföldön, a Közösség másik tagállamában, vagy a Közösség területén kívül teljesül. Az áfatörvény előírásai alapján 2010-től a korábbiaknál nagyobb szerepe van annak, hogy a szolgáltatás nyújtója illetve igénybevevője áfa adóalany-e. A szolgáltatás teljesítési helye szempontjából az eva adóalany a belföldön nyilvántartásba vett áfa adóalanyokkal azonosan ítéendő meg.⁷⁹

Az eva adóalanyoknak azok után – az áfatörvény előírásai alapján – belföldön teljesített szolgáltatások után van áfafizetési kötelezettsége, amelyeknek a nyújtója belföldön gazdasági céllal nem telepedett le (vagyis belföldön székhelye, telephelye nincs).⁸⁰ Amennyiben a szolgáltatás belföldön nem letelepedett nyújtója a Közösség területén kívül letelepedett adóalany, akkor az eva alanyának az általa igénybevett szolgáltatást terhelő adót az eva-bevallásában kell szerepeltetnie és az eva-bevallás benyújtására előírt határidőig kell megfizetnie.⁸¹ Amennyiben a szolgáltatás belföldön nem letelepedett nyújtója a Közösség területén letelepedett adóalany, akkor az eva alanyának a szolgáltatást terhelő adófizetési kötelezettség keletkezésének hónapját követő hónap

⁷⁷ Art. 1. számú melléklet I/B/3.e. pont, 8. számú melléklet, 2. számú melléklet.

⁷⁸ Art. 22. § (9) bekezdés.

⁷⁹ Eva-törvény 16. § (4) bekezdés.

⁸⁰ Eva-törvény 16. § (2) bekezdés c.) pont, áfatörvény 140. §.

⁸¹ Eva-törvény 16. § (3) bekezdés.

20-áig benyújtandó 1086. számú áfabevallásban kell az ügyletet szerepeltetnie, s ugyanezen időpontig kell az adót megfizetnie.⁸² Amennyiben a szolgáltatás nyújtója a Közösség más tagállamában letelepedett adóalany és a szolgáltatás teljesítési helyét az áfatörvény általános szabálya (37. §) alapján kell megállapítani, a szolgáltatás igénybevételeéről a 10A60 számú összesítő nyilatkozatot is be kell nyújtani (tárgyhót követő 20-áig).⁸³

Az eva adóalanyok közösségi adószáma megállapítása érdekében bejelentést kell tennie az állami adóhatósághoz, ha a Közösség más tagállamában illetőséggel bíró adóalanyok szolgáltatást nyújt, illetőleg tőle szolgáltatást vesz igénybe. A bejelentést – a bejelentő, változás bejelentő lapon – a szolgáltatást megelőzően kell megtenni.⁸⁴

Az eva adóalanyoknak a Közösség más tagállamában teljesített szolgáltatásukat a 1086. számú áfabevallásban is szerepeltetniük kell⁸⁵ (annak ellenére, hogy ahhoz áfafizetési kötelezettség nem kapcsolódik, az az evás bevételük részét képezi). Emellett az eva adóalanyoknak összesítő nyilatkozatot is be kell nyújtaniuk a Közösség másik tagállamában teljesített szolgáltatásokról (ha a szolgáltatás teljesítési helye az áfatörvény általános szabálya szerint állapítandó meg).⁸⁶

Az áfatörvénynek a szolgáltatás teljesítési helyére vonatkozó általános szabálya szerint a teljesítés helyét attól függően kell megállapítani, hogy a szolgáltatás igénybe vevője adóalany-e. Ha a szolgáltatás igénybe vevője adóalany, akkor a szolgáltatás teljesítési helyét az igénybevevő letelepedési helye határozza meg. Ha a szolgáltatás igénybe vevője nem adóalany, akkor a szolgáltatás a szolgáltatás nyújtójának a letelepedési helyén teljesül.⁸⁷ Különös szabály szerint állapítandó meg a teljesítés helye pl. az ingatlanhoz kapcsolódó szolgáltatás esetén, az ügynöki szolgáltatásnál, a fuvarozási szolgáltatásnál, a közlekedési eszköz bérbeadás tekintetében, a számviteli, ügyvédi, a reklámszolgáltatás stb. esetében.

VI. Bizonylatolás, nyilvántartási kötelezettség

Az adóalanyok az eva-törvény hatálya alá tartozó tevékenységéről bizonylatot kell kibocsátania, mely kötelezettségét az áfatörvény X. fejezete szerint kell teljesítenie.⁸⁸ Ennek megfelelően – főszabály szerint – a termékértékesítésről, szolgáltatásnyújtásról a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője részére köteles számlát kibocsátani.⁸⁹ Számla kibocsátási kötelezettség terhelheti továbbá a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás előlege után is.⁹⁰ Amennyiben az ellenérték illetve az előleg megfizetése készpénzzel, vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel történik, a számlát haladéktala-

⁸² Art. 1. számú melléklet I/B/3. e) pont, 2. számú melléklet.

⁸³ Art. 8. számú melléklet.

⁸⁴ Art. 22. § (5) és (9) bekezdés.

⁸⁵ Art. 1. számú melléklet I/B/3. e) pont.

⁸⁶ Art. 8. számú melléklet.

⁸⁷ Áfatörvény 37. §.

⁸⁸ Eva-törvény 13. § (1) bekezdés.

⁸⁹ Áfatörvény 159. § (1) bekezdés.

⁹⁰ Áfatörvény 159. § (2) bekezdés b.) pont.

nul ki kell bocsátani, egyéb esetekben – főszabály szerint – 15 nap áll rendelkezésre a számlaadási kötelezettség teljesítésére⁹¹. A számlának (az egyszerűsített számlának, nyugtának, számlával egy tekintet alá eső bizonylatnak) az áfatörvény előírásainak megfelelő adattartalommal kell rendelkeznie. A bizonylaton az áfatörvényben az adott termék értékesítésére, szolgáltatás nyújtására vonatkozóan meghatározott adómértéknek megfelelő adót kell áthárítani. (A bizonylatolási kötelezettség teljesítéséhez részletes tájékoztatás található a számla, nyugta adás alapvető szabályairól szóló információs füzetben.)

Az eva adóalanyként bejelentkező egyéni vállalkozó bevételi nyilvántartás vezetésére kötelezett, amely szerint az adóalany nyilvántart minden olyan adatot, amely az adókötelezettség teljesítéséhez, annak ellenőrzéséhez szükséges. A nyilvántartásban kizárólag bizonylat alapján lehet adatokat rögzíteni, módosítani, illetve törölni (módosítás, törlés esetén feltétel, hogy az eredeti adat megállapítható maradjon). Mind a bizonylatot (2009. február 1-jétől ideértve a beszerzésekről kapott bizonylatot is), mind a nyilvántartást az adó megállapításához való jog elévüléséig meg kell őrizni.

Jogi személyiség nélküli társaságok (közkereseti társaság, betéti társaság) és a korlátlan mögöttes felelősséggel működő egyéni cégek az adóalanyiság bejelentésével egyidejűleg választhatnak, hogy az eva-törvény szerinti bevételi nyilvántartást, vagy a kettős könyvvitel szerinti nyilvántartást vezetnek.

A jogi személyek, korlátolt mögöttes felelősséggel működő egyéni cégek pedig a kettős könyvvitel rendszerében kötelesek nyilvántartásaikat vezetni. A bevételi nyilvántartás vezetése mellett az adókról, járulékokról és a szigorú számadású nyomtatványokról külön nyilvántartást kell vezetni.⁹²

VII. Az adóalanyiság megszűnése

Megszűnik az adózó adóalanyisága⁹³

- a naptári év utolsó napjával, ha a naptári évet követő adóévre bejelentette, hogy adókötelezettségeit nem az eva-törvény rendelkezései szerint teljesíti, vagy a bejelentését jogszerűtlenül nem tette meg;
- a változás bekövetkezésének napját megelőző nappal, ha a változás révén már nem felel meg az adóalanyiságra előírt bármely feltételnek;
- az adóalanyiság választására jogosító értékhatár meghaladásának napját követő nappal;
- a kapott előlegről kibocsátott utolsó számla kibocsátásának napját megelőző nappal, ha a naptári évben összesen 25 millió forintot meghaladó előlegről bocsátott ki számlát;
- az adóhatóság határozata jogerőre emelkedésének napjával, ha terhére az adóhatóság számla- vagy nyugtaadási kötelezettség elmulasztása, vagy az ellenőrzés akadályozása miatt mulasztási bírságot állapított meg;
- a magánszemély adóalany egyéni vállalkozói jogállása megszűnésének napjával;

⁹¹ Áfatörvény 163. §.

⁹² Eva-törvény 4. §.

⁹³ Eva-törvény 3. § (1) bekezdés.

- a végelszámolás, a felszámolás kezdő időpontját megelőző nappal, egyébként a megszűnés napjával;
- részesedés megszerzésének napját megelőző nappal, ha a jogi személyben, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságban, egyéni cégben 50 százalékot (együttesen 50 százalékot) meghaladó szavazati jogot biztosító részesedést szerez(nek) olyan magánszemély(ek), akivel (akikkel) a naptári évben korábban nem állt tagi jogviszonyban (az öröklés esetére a rendelkezést nem kell alkalmazni);
- a változás bekövetkezésének napját megelőző nappal, ha az egyéni cég tagjának korlátlan mögöttes felelőssége korlátozottá válik.

Az adóalanyiság megszűnésének adóévét követő négy adóévre az eva-törvény hatálya alá nem lehet bejelentkezni, kivéve, ha az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultság egyéni cég alapítása miatt szűnik meg.⁹⁴ Ilyen esetben az egyéni cég – mivel újonnan alapított vállalkozásnak minősül, ezért – két év elteltével a törvényben meghatározott egyéb feltételek megléte esetén választhatja az adóalanyiságot.

VII. 1. Az adóalanyiság megszűnése egyéni vállalkozók esetében

Amennyiben az egyéni vállalkozó az eva-törvény hatálya alól „kijelentkezik”, vagyis ezt az adózási módot a következő évre nem választja, akkor adókötelezettségét a vállalkozói személyi jövedelemadó szerint teljesíti, illetve a törvényi feltételek megléte esetén választhatja a következő adóévre az átalányadózást.

Az áttérést követően nyilvántartásait a szja-törvény rendelkezései szerint kell vezetnie. Az adóalanyiság megszűnésének adóévét követő első adóév első napjára a szja-törvény nyilvántartásokra vonatkozó rendelkezései szerint részletes vagyonelemtárt kell készítenie minden olyan eszközről, amelyet vállalkozói tevékenysége keretében fog használni.⁹⁵

Az adóalanyként lezárt adóévben teljesített valamennyi, a szja-törvény alapján költségnek minősülő kiadást (ideértve az értékcsökkenési leírás és beruházási költségek összegét is) elszámoltnak kell tekinteni. Amennyiben az adóalanyiság évközben szűnik meg (pl. március 31-ével), akkor az értékcsökkenési leírást időarányosan kell elszámoltnak tekinteni.⁹⁶

Az eva időszaka alatt megszerzett, előállított nem anyagi jószág, tárgyi eszköz alapján a magánszemély csak annyiban jogosult az adóalanyiság megszűnése után költséget elszámolni, amennyiben rendelkezik az értékcsökkenési leírás alapjának meghatározásához szükséges, más által kibocsátott bizonylattal.⁹⁷

Az evás időszakban adóévenként 20–20 százalékot elszámoltnak kell tekinteni az evás időszakot megelőző év(ek)ről áthozott veszteség összegéből.⁹⁸

Amennyiben évközben szűnik meg az adózó eva alanyisága, akkor az év hátralévő részében keletkező jövedelmét az evás időszakot megelőző évekről áthozott, az evás időszakban elszámoltnak minősülő veszteségre is figyelemmel a még fennálló veszteség összegével csökkentheti.

⁹⁴ Eva-törvény 3. § (3) bekezdés.

⁹⁵ Eva-törvény 17. § (8) bekezdés.

⁹⁶ Eva-törvény 17. § (10) bekezdés c.) pont.

⁹⁷ Eva-törvény 17. § (9) bekezdés.

⁹⁸ Eva-törvény 17. § (11) bekezdés.

Amennyiben az egyéni vállalkozónak minősülő magánszemély elveszti cselekvőképességét, nem szűnik meg az adóalanyisága, feltéve, hogy tevékenységét törvényes képviselője folytatja.

Az egyéni vállalkozó halála esetén tevékenységét özvegye, vagy örököse folytathatja, ennek feltétele, hogy e szándékát az adóhatóságnak 90 napon belül be kell jelentenie. Ilyen esetben a tevékenység folytatója a bejelentéssel egyidejűleg választhatja az eva adóalanyiságot a rá vonatkozó feltételek szerint.⁹⁹

Az egyéni vállalkozó nem alkalmazhatja az adóévben az átalányadózással kapcsolatos rendelkezéseket, ha az adóévben jogszerűen nem jelentkezhetett volna be az eva hatálya alá. Nem választható az átalányadó akkor sem az adóévet követő négy adóévben, ha az adóalanyiság év közben szűnt meg.

Abban az esetben, ha az egyéni vállalkozó adóalanyisága egyéni cég alapítása, vagy vagyoni betétjének átruházással történő megszerzése miatt szűnik meg, akkor az immateriális javaknak és tárgyi eszközöknek az egyéni cég részére nem pénzbeli hozzájárulásként történő szolgáltatása esetén a magánszemélynek a személyi jövedelemadóról szóló törvény ingó vagyontárgy, vagy ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelemre vonatkozó szabályai szerint keletkezik adókötelezettsége. Meg kell jegyezni, hogy a bevételből nem vonható le az az összeg, amelyet az egyéni vállalkozó valamely tevékenysége bevételével szemben költségként már elszámolt, vagy amelyet e törvény rendelkezései alapján költségként elszámoltnak kell tekinteni.¹⁰⁰

VII. 2. Az adóalanyiság megszűnése a jogi személyek és a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, egyéni cégek esetében

A beszámoló készítési kötelezettség nem vonatkozik a közkereseti és a betéti társaságra, egyéni cégre, amennyiben az eva-törvény szerinti nyilvántartást vezette.

A számviteli törvény hatálya alá átkerülő (visszakerülő) adózónak (közkereseti társaságnak és betéti társaságnak, egyéni cégnek) tételes leltárral (és leltározással) alátámasztott, könyvvizsgálóval ellenőrzött nyitómérleget kell készíteni.

A kiegészítő mellékletben az eva-törvény szerinti nyilvántartásról a számviteli törvény szerinti nyilvántartásra történő áttérésre (visszatérésre) külön utalni kell.

Társasági adó tekintetében az eva alanyiság alatti időszakban elszámoltnak kell tekinteni az értékcsökkenési leírást (a más által kibocsátott bizonylaton feltüntetett bekerülési értékre vetítve) és az összes költségnek minősülő kiadást (juttatást), továbbá költségként, ráfordításként elszámoltnak kell tekinteni az adóalanyiság megszűnésekor a nyitó mérlegben kimutatott bekerülési értéknek az adóalanyiság keletkezését megelőző adóév beszámolójában kimutatott bekerülési értéket meghaladó részét.

Elszámoltnak kell tekinteni az evás adóéveknél adóévenként 20–20 százalékot az előző időszakból fennmaradt elhatárolt veszteség érvényesítésénél.

Az adókedvezmények tekintetében az adóalanyként lezárt adóévet figyelembe kell venni az olyan adókedvezmény tekintetében, amelyet az adózó a tao.-törvény rendelkezései szerint meghatározott számú adóévben vehet igénybe.

⁹⁹ Eva-törvény 3. § (2) bekezdés.

¹⁰⁰ Eva-törvény 3. § (4) bekezdés.

A számviteli törvény hatálya alá nem tartozó, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság (a bevételi nyilvántartást választó közkereseti társaság és betéti társaság), egyéni cég megszűnése esetén az adóalap megállapításakor az összes bevételt növeli, ha a kibocsátott számla, egyszerűsített számla ellenértéke nem folyt be, vagy az említett összeg a bevétel megszerzésének időpontjára vonatkozó szabály alapján a számla, egyszerűsített számla kibocsátásának napját követő 30. napon még nem vált bevétellé. Ezek a bevételek – az említett adóalanyok megszűnése esetén – eva-kötelesek.

VII. 3. Az adóalanyiság megszűnése és az áfakötelezettség

Az eva adóalanyiság megszűnését követően továbbra is gazdasági tevékenységet folytató adózó új áfa adóalanyának minősül (vagyis olyan áfa adóalanyának, aki/amely a forgalmi adó rendszerében nem jogutódja sem az eva adóalanyának, sem az eva adóalanyiságot megelőzően létezett általános forgalmi adóalanyának). Az eva adóalanyiság megszűnését követően az új általános forgalmi adóalany az eva adóalanyként lezárt időszakban beszerzett termék, igénybevett szolgáltatás tekintetében előzetesen felszámított forgalmi adót nem helyezhet levonásba.¹⁰¹ Az eva adóalanyiság megszűnését követően ugyanakkor az új általános forgalmi adóalanyak nem keletkezik újólga adófizetési kötelezettsége azon bevétele után, amely az eva adóalanyiság időszakában megszerzett bevételnek minősül.¹⁰² Az áfa adóalannyá váláshoz kapcsolódóan az adózót az áfa adózási mód tekintetében bejelentési kötelezettség terheli.¹⁰³ Amennyiben az adózó bejelentési kötelezettségét elmulasztja, vagy késedelmesen teljesíti, akkor – főszabály szerint – csak általános szabályok szerinti adózóként teljesítheti áfakötelezettség (pl. az alanyi adómentesség választásának joga nem illeti meg). Amennyiben az adózó adóalanyisága úgy szűnik meg, hogy a eva-alanyiság megszűnését követő időszakra adóhatósági becslésnek van helye¹⁰⁴, a becslés során előzetesen felszámított áfát (levonható adót) nem lehet megállapítani.¹⁰⁵

VIII. Járulék és egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség

Az eva-törvény az eva adóalany egyéni- és társas vállalkozók járulék és egészségügyi hozzájárulásának vonatkozásában nem tartalmaz előírásokat, e kötelezettségekről a Tbj.¹⁰⁶ valamint az Eho tv.¹⁰⁷ rendelkezik.

Eva adózó egyéni vállalkozók járulékfizetése

Az eva adózó egyéni vállalkozó járulékfizetési kötelezettsége attól függően alakul, hogy vállalkozását milyen tevékenységként végzi.

Megkülönböztetünk:

¹⁰¹ Eva-törvény 16. § (6) bekezdés.

¹⁰² Eva-törvény 16. § (5) bekezdés.

¹⁰³ Art. 22. §

¹⁰⁴ Eva-törvény 22. § (4) bekezdés.

¹⁰⁵ Eva-törvény 22. § (6) bekezdés.

¹⁰⁶ A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.).

¹⁰⁷ Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Eho tv.).

- főfoglalkozású,
- heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban álló, illetve nappali tagozaton tanulmányokat folytató (többes jogviszonyos), valamint
- kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülő egyéni vállalkozót.

A járulékok fajtái és mértéke

Társadalombiztosítási járulék: 27 százalék, amelyből 24 százalék a nyugdíjbiztosítási járulék, az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék 3 százalék. Az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékon belül a természetbeni egészségbiztosítási járulék 1,5 százalék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék 0,5 százalék, a munkaerő-piaci járulék 1 százalék.

A biztosított által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke kizárólag a társadalombiztosítási nyugdíj hatálya alá tartozó biztosított esetében 9,5 százalék, magánnyugdíjpénztár tagja esetében 1,5 százalék, amely mellett a 8 százalék tagdíjat is fizetni kell.

A biztosított által fizetendő egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék mértéke 7,5 százalék. Az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékon belül a természetbeni egészségbiztosítási járulék 4 százalék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék 2 százalék, a munkaerő-piaci járulék 1,5 százalék.

A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó által fizetendő egészségügyi szolgáltatási járulék havi összege 4950 forint (napi összege 165 forint).

VIII. 1. A főfoglalkozású eva adózó egyéni vállalkozó járulékfizetése

A főfoglalkozású eva adózó egyéni vállalkozó a társadalombiztosítási-, a nyugdíjjárulékot (tagdíjat), az egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékot a tevékenységre jellemző kereset után fizeti meg. Az eva adózó egyéni vállalkozó az Art. 31. § (2) bekezdésében meghatározott bevallásban a tényleges jövedelmének feltüntetésével bejelentést tehet arról, hogy a járulékot (tagdíjat) a tényleges jövedelme, de legalább a minimálbér alapulvételével fizeti meg.¹⁰⁸

(Tevékenységre jellemző kereset: a természetes személy főtevékenységére jellemző, a piaci viszonyoknak megfelelő díjazás.)¹⁰⁹

Az egyéni vállalkozó az tevékenységre jellemző kereset, illetve a minimálbér alapulvételével nem köteles társadalombiztosítási járulékot, nyugdíjjárulékot (tagdíjat) és egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot fizetni arra az időtartamra, amely alatt

- a. táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül - kivéve, ha a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, az ápolási díj folyósításának tartama alatt vállalkozói tevékenységét személyesen folytatja -,
- b. katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona,
- c. fogvatartott,
- d. ügyvédként, szabadalmi ügyvivőként, közjegyzőként kamarai tagságát, egyéni vállalkozói tevékenységét szünetelteti,

¹⁰⁸ Tbj. 29/A. § (1) bekezdés.

¹⁰⁹ Tbj. 4. § q) pont.

e. a többes jogviszonyos egyéni vállalkozó keresőképtelen.

Amennyiben az előzőekben meghatározott körülmények a naptári hónap teljes tartamán át nem állnak fenn, a járulékfizetési alsó határ kiszámításánál egy-egy naptári napra a járulékalap harmincad részét kell alapul venni.

A járulékfizetési felső határt csökkenteni kell az adott időtartamok naptári napjai és a járulékfizetési felső határ naptári napi összegének szorzatával. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha az egyéni vállalkozó biztosítási jogviszonya hónap közben kezdődött vagy szűnt meg.

A Tny. tv.¹¹⁰ szerint korkedvezményre jogosító munkakörben vállalkozói tevékenységet végző biztosított egyéni vállalkozó a társadalombiztosítási járulék alapjának alapulvételével - a társadalombiztosítási járulékon felül - korkedvezmény-biztosítási járulékot fizet, kivéve, ha e kötelezettsége alól külön jogszabály szerint mentesítették.

Az eva adózó egyéni vállalkozó a magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében egyoldalú nyilatkozattal vállalhatja, hogy a járulékokat a tevékenységre jellemző kereset szerinti járulékalapnál magasabb járulékalap után fizeti meg. A nyilatkozat az adóévre szól, melyet első ízben az adóévet megelőző év december 20-áig, azt követően a november hónapra vonatkozó járulékbevallásával egyidejűleg kell az állami adóhatósághoz benyújtani. A nyilatkozat az Art. szerinti végrehajtható okiratnak minősül.

VIII. 2. Többes jogviszonyos eva adózó egyéni vállalkozó járulékfizetési kötelezettsége

A heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszony melletti eva adózó egyéni vállalkozó esetében a társadalombiztosítási járulék, a természetbeni egészségbiztosítási járulék, valamint a nyugdíjjárulék (tagdíj) alapja az eva-törvényben meghatározott adóalap 4 százaléka. (Nem kell tehát a 2 százalékos pénzbeli egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékot megfizetni, illetve nincs legalább a minimálbér utáni járulékfizetési kötelezettség.)

A közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató eva adózó egyéni vállalkozó járulékalapja szintén az eva-törvényben meghatározott adóalap 4 százaléka, azonban a társadalombiztosítási járulék, a természetbeni egészségbiztosítási járulék, valamint a nyugdíjjárulék (tagdíj) mellett a 2 százalékos pénzbeli egészségbiztosítási járulékot is meg kell fizetni.

A heti 36 órás foglalkoztatás megállapításánál az egyidejűleg fennálló munkaviszonyokban előírt munkaidőt össze kell számítani.

Heti 36 órás foglalkoztatásnak kell tekinteni azt a munkaviszonyt is, amelyben a munkáltató a válság megoldására indított program keretében, munkaidő-szervezési intézkedéssel csökkentett munkaidőben – átlagosan legalább heti 20 órában – foglalkoztatott munkavállalóra tekintettel munkahelymegőrző támogatásban részesül.

¹¹⁰ A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny. tv.)

A többes jogviszonyos eva adózó egyéni vállalkozó a munkaviszonya, illetőleg a tanuló, hallgatói jogviszonya megszűnését követő tárgyévi időszakra is választhatja a magasabb járulékalap utáni járulékfizetést.

VIII. 3. A kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülő eva adózó egyéni vállalkozó járulékfizetése

Kiegészítő tevékenységet folytató: az az egyéni vállalkozó, aki vállalkozói tevékenységet saját jogú nyugdíjasként folytat, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.¹¹¹

Saját jogú nyugdíjas: az a természetes személy, aki

1. a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény, illetve nemzetközi egyezmény alkalmazásával a 14. § (3) bekezdés a) pontjában meghatározott saját jogú öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesül. A saját jogú nyugdíjjal azonos elbírálás alá esik a korengedményes nyugdíj, az előnyugdíj, a bányásznyugdíj, az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíja, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által megállapított öregségi nyugdíj, Magyarországon nyilvántartásba vett egyházi, felekezeti nyugdíj, a szolgálati nyugdíj, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által megállapított rendszeres rokkantsági segély, a növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadék és a rehabilitációs járadék,
2. a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló közösségi rendelet, illetve az EGT-állam jogszabályai alkalmazásával saját jogú öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesül,
3. az egyéni vagy társas vállalkozó e) pont szerinti jogállását nem érinti, ha az 1-2. alpontokban említett nyugdíj folyósítása szünetel.¹¹²

Az eva adózó kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó havi 4950, napi 165 forint összegű egészségügyi szolgáltatási járulékot és 9,5 százalék nyugdíjjárulékot fizet. A nyugdíjjárulék alapja az eva-törvényben meghatározott adóalap 10 százaléka.

Az eva adózó kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozóra is vonatkozik az a szabály, hogy a nyugdíjjárulékot legfeljebb a járulékfizetési felső határig fizeti meg.

Nem kell egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetni arra az időtartamra, amely alatt a kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozó

- a. keresőképtelen, gyermekgondozási segélyben részesül,
- b. fogvatartott,
- c. ügyvédként, szabadalmi ügyvivőként, közjegyzőként fennálló kamarai tagsága szünetel,
- d. egyéni vállalkozói tevékenysége szünetel.¹¹³

¹¹¹ Tbj. 4. § e) pont.

¹¹² Tbj. 4. § f) pont

¹¹³ Tbj. 37.-37/A. §.

Ha az eva adózó kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó egyéni vállalkozása mellett társas vállalkozó is, az egészségügyi szolgáltatási járulékot csak egy jogviszonyban kell megfizetni.

- Ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg társas vállalkozó is, az egészségügyi szolgáltatási járulékot egyéni vállalkozóként kell megfizetnie.
- Ettől eltérően, az egyéni vállalkozó a tárgyév január 31-éig a társas vállalkozásnak tett nyilatkozata alapján az adóév egészére választhatja, hogy az egészségügyi szolgáltatási járulékot a társas vállalkozás fizeti meg utána.¹¹⁴

VIII. 4. Társas vállalkozás, társas vállalkozó járulékfizetési kötelezettsége

Az eva-törvény erre a körre külön járulékfizetési szabályt nem állapít meg, ezért a járulékfizetésnek a Tbj. 27-28. §-ai szerint kell eleget tenni, amelyekről a „Társas vállalkozások, társas vállalkozók járulékfizetésének alapvető szabályai” című, 12. számú információs füzetből tájékozódhat.

VIII. 5. Egészségügyi hozzájárulás

Az eva-törvény e tekintetben sem tartalmaz eltérő rendelkezéseket, ezért „az egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettség” című információs füzetből tájékozódhat az egészségügyi hozzájárulás általános szabályairól.

IX. Szakképzési hozzájárulás¹¹⁵

Valamennyi eva alanyt érinti a szakképzési hozzájárulás kötelezettség, ha munkaviszony keretében magánszemélyt foglalkoztat. Nem kell szakképzési hozzájárulást fizetni a társas vállalkozás tevékenységében személyesen közreműködő tagja és az alkalmi munkavállalói könyvvel, valamint 2010. április 1-jétől az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény alapján alkalmi munka keretében foglalkoztatott személy után. A szakképzési hozzájárulás mértéke magánszemélyenként havonta a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér kétszeresének 1,5 százaléka. Ha az adózó szakképző iskolával kötött együttműködési megállapodás alapján, vagy a tanulóval kötött tanuló-szerződés alapján közreműködik szakképző iskolai tanuló gyakorlati képzésében, akkor szakképzési hozzájárulás-fizetési kötelezettségének összegét csökkentheti tanulónként havonta a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér kétszeresének 1,5 százalékkal, összesen legfeljebb a meghatározott kötelezettség összegéig. A szakképzési hozzájárulást negyedévenként kell megállapítani, (a kötelezettség-csökkentés figyelembe vehető a megállapításkor), valamint az egyes negyedévekre megállapított adóelőleget az adóévre vonatkozó eva bevallásban kell bevallani. A szakképzési hozzájárulást (kivéve az utolsó negyedévre megállapított szakképzési hozzájárulást) a negyedévet követő hónap 12. napjáig, az adóév utolsó negyedévére megállapított szakképzési hozzájárulást az eva megfizetésére előírt határidőig kell megfizetni.

¹¹⁴ Tbj. 38. §.

¹¹⁵ Eva-törvény 16/A. §.

X. Cégaadó

A cégaadó szabályainak átalakulása az eva adóalanyok adókötelezettségét is érinti, 2009. február 1-jétől ugyanis az eva megfizetése nem váltja ki a cégaadót.

Tekintve azonban, hogy az evás egyéni vállalkozók költséget nem számolhatnak el, ezért erre tekintettel őket nem terheli cégaadó-kötelezettség. Az evás társas vállalkozások ellenben a költségelszámolástól függetlenül a cégaadó alanyai, amennyiben belföldi hatósági nyilvántartásban szereplő személygépkocsi van a nyilvántartás szerint a tulajdonukban.

A cégaadó szabályairól bővebb tájékoztatás az erről szóló külön információs füzetben található.